

8. VASTSTELLEN STADSJAARVERSLAG EN DE JAARREKENING 2003. (bijl.nr.138).

Mevrouw VAN DEN BERGH: Mijnheer de voorzitter. Er is sprake van een positief resultaat, ook in dit jaarverslag. Ik meen dat ik in mijn periode als raadslid nog nooit een negatief jaarverslag heb meegemaakt en ik hoop dat het zo blijft.

De aantrekkelijke stad. De achterstand die Dordrecht had ten opzichte van Delft, Leiden, Gouda, Haarlem en Schiedam, gelijksoortige steden, is ruimschoots ingehaald wat bezoekersaantallen betreft. Ik meen te mogen zeggen dat dit een heel goed resultaat is, waarvoor we met z'n allen heel hard hebben moeten werken. De aantrekkingskracht van onze bezienswaardigheden en evenementen is duidelijk toegenomen. Of de omzet ook duidelijk is toegenomen - daar zijn wij zeer benieuwd naar - zullen wij pas volgend jaar kunnen lezen vanwege het koopstromenonderzoek dat dit jaar door de provincie wordt gedaan.

Voor de PvdA blijven onderwijs en werk heel belangrijk. De resultaten op die gebieden zijn niet overweldigend, hoewel ook in onderwijs en werk forse investeringen worden gedaan. Ik zal hierop nu niet uitgebreid ingaan, dat komt later wel. Wij hebben wel een vraag aan de wethouder omdat met betrekking tot Shipping Valley flinke investeringen worden gedaan. Hoe zit het met de samenwerking met andere havensteden, waaronder bijvoorbeeld Rotterdam waarover in dit verband wel eens is gesproken en zal samenwerking op dit gebied in de toekomst voor onze stad iets opleveren? Ook de zakelijke dienstverlening blijft achter, wij willen graag dat daaraan meer wordt getrokken en voor wat betreft de starters, die er in onze stad in groten getale zijn maar vaak even snel weer afhaken, is onze vraag of het ondernemersloket ten aanzien hiervan een stimulerende rol kan spelen. Wij willen graag weten of hieraan al iets wordt gedaan omdat het belangrijk is starters voor de stad te behouden, het ook starters zijn die kunnen uitbreiden en de meeste werkgelegenheid in het midden- en kleinbedrijf zit.

Wij willen ook weten wanneer een benchmark ondernemersklimaat in Dordrecht te verwachten is. Het had er inmiddels al moeten zijn.

Een andere vraag is of wij als Dordrecht en de regio voldoende gebruik maken van de mogelijkheden die Europa ons biedt. Dat vinden wij niet terug in het jaarverslag.

Voor wat betreft veiligheid vinden wij het belangrijk dat in 2003 een handhavingsprogramma is vastgesteld, want handhaving is nogal in verslonzing geraakt. Het is van belang dat de burger kan vertrouwen op de overheid.

Personeel en inhuur externen zijn maar een beetje achteruit gegaan. Wij hebben op dit gebied wel een taakstelling, in 2007 zal het personeelsbestand met 100 personeelsleden moeten zijn afgenomen. In de commissie hebben wij met de wethouder gesproken over het risico dat de vlucht in inhuur van externen toch weer om de hoek zal komen kijken als we deze taakstelling willen halen. Hiernaar zou een onderzoek worden ingesteld en onze vraag is wanneer de uitkomst van dat onderzoek aan de orde zal komen.

Wij zijn er zeer tevreden over dat de daling van het ziekteverzuim sterk doorzet en het personeel zeer te spreken is over het gezondheidsmanagement.

De digitale communicatie neemt steeds meer toe, er zijn weer vele nieuwe producten bij gekomen waarover wij zeer tevreden zijn.

Ik wil het bij deze korte opmerkingen laten. Wij doen veel, maar er ontbreekt nog veel en er moet nog veel gebeuren. Wij kijken ook met meer aarzelingen naar de toekomst, omdat wij er wel taken bij krijgen, zoals via de Wet Werk en Bijstand en de AWBZ, maar niet voldoende middelen voor de uitvoering van die taken. Ik zou graag willen weten hoe het college hier tegenaan kijkt en overigens zijn wij zeer bezorgd over de dreiging van het gedeeltelijk wegvallen van de OZB-heffing.

De heer POLS: Mijnheer de voorzitter. Het Stadsjaarverslag 2003 is ook dit jaar weer een heel boekwerk geworden. Alhoewel het voorstel ons erop wijst dat wij dit verslag op hoofdlijnen moeten behandelen, is de verleidelijk vaak groot, soms te groot, om toch naar details te kijken. Toetsing op hoofdlijnen met oog voor details, zullen we maar zeggen.

Het jaarverslag geeft er ons via de begrotingsprogramma's een duidelijk inzicht in welke voornemens wel of niet gerealiseerd zijn. Hoewel 2003 nog een experimenteel jaar was, lijkt deze opzet in de toekomst in een duale begroting een goed sturingsniveau voor de raad te bieden. Op een aantal plaatsen is het niet gelukt objectieve meetcriteria te hanteren, het toetsen wordt daardoor moeilijker. De meetbaarheid is wel verbeterd ten opzichte van 2002, maar wij zijn er nog niet. De VVD-fractie gaat ervan uit dat er bij de behandeling van het jaarverslag 2004 voor alle onderdelen van het jaarverslag meetbare criteria zullen zijn.

Het buurtwerk is van belang voor de leefbaarheid in de wijken. In de afgelopen jaren zijn er veel discussies geweest met diverse organisaties, in het bijzonder met de DWO - daarin is veel energie gaan zitten - om te onderzoeken wat er binnen de organisatie niet goed ging. Het verbaast de VVD-fractie dan ook ten eerste dat juist hiervoor een kleine anderhalf miljoen minder is uitgegeven. Wat is hiervan de oorzaak? Heeft de DWO de organisatie nu nog steeds niet op orde of vervullen wij als gemeente de opdrachtgeversrol niet goed? Wat betekent dit voor het lopende jaar? Graag een duidelijk antwoord van de wethouder hierop.

Voor wat betreft het voornemen het klantenbestand van de Sociale Dienst in 2003 terug te brengen, zijn wij niet verder gekomen dan een startnotitie. Wat zijn de gevolgen hiervan voor de komende tijd, dit gezien de stijging van de werkloosheid, en zijn de doelstellingen van de Sociale Dienst dan nog wel haalbaar?

De woonlasten zijn voor onze burgers met 4,3% toegenomen ten opzichte van 2002. Kijkend naar de landelijke lijst van de 100.000 +-gemeenten, waar de gemiddelde druk 7% bedraagt, kunnen wij constateren dat Dordt qua stijging van de woonlasten in de middenmoot staat. Ik denk dat dit een behoorlijk resultaat is. Ook het komend jaar moeten wij ernaar streven de lasten niet te laten stijgen. Aan het college de taak bij het realiseren van de ambities de lasten voor burgers en bedrijven zo min mogelijk of het liefst helemaal niet te verhogen. In deze tijd van economische teruggang is dit een belangrijk uitgangspunt voor de VVD.

Ondanks de gemiddelde toename van de lastendruk zien wij dat de groei van de werkgelegenheid achter blijft in verhouding tot het landelijk gemiddelde, namelijk 8% tot 12% landelijk. Voor de VVD is dit in één woord teleurstellend. Wij vragen het college dan ook de komende tijd zoveel mogelijk impulsen te geven, zodat de economie hier ook weer op volle toeren zal gaan draaien, wat werkgelegenheid zal opleveren. Overigens speelt de bereikbaarheid van de stad hierbij een belangrijke rol. Naast de bekende items als pollers, de ondertunneling van de Laan der Verenigde Naties, de aansluiting van de A16 en A15 op de N3 en de parkeergarages, valt in het jaarverslag op dat de doelstelling, het gebruik van het openbaar vervoer te laten groeien, niet is gehaald. Waaraan ligt dit? In 2003 is hard gewerkt aan de voorbereiding van modernisering van het Bagijnhof en het Achterom alsook aan het inrichten van een cultuurcluster rondom het Hofkwartier. Dit zijn alle plannen ter verbetering van het stadshart, maar dit hart moet wel blijven kloppen. De VVD-fractie vraagt zich af waartoe deze inspanningen dienen als anderzijds een aantal belangrijke centrumvoorzieningen wordt verplaatst naar locaties buiten het stadshart. Wij vragen het college dan ook met het verplaatsen van bestaande culturele onderdelen heel voorzichtig om te gaan. Bezint eer gij begint. Het mag niet zo zijn dat dit ten koste gaat van het bestaande centrum. Hiervoor hebben wij teveel in de binnenstad geïnvesteerd. Dordrecht heeft een kloppend stadshart nodig.

Het personeel is een belangrijke productiefactor van de gemeentelijke overheid. Dit klinkt wat minder sociaal, maar schijn bedriegt. Immers, voor je productiefactor moet je goed zorgen, anders stagneert de productie. Wij zien dat het ziekteverzuim aanmerkelijk is gedaald. Spraken wij vorig jaar nog over een patiënt die nog koorts had, nu kunnen wij spreken over een patiënt die goed aan het herstellen is met de verwachting dat de patiënt binnen redelijke tijd hersteld zal zijn. College, ga op deze weg door.

Een ander punt dat wel reden geeft om alert te zijn, is de toename van het aantal fte's binnen het ambtenarenkorps. In het licht van de innovatievoorstellen van het college, waarin wordt aangegeven dat het aantal fte's binnen de diensten de komende jaren zal afnemen, zien wij nu een tegengestelde ontwikkeling, namelijk een toename van het aantal fte's. Wordt het geen tijd om op dit gebied maatregelen te nemen? Misschien moet het college overwegen een personeelsstop of iets dergelijks af te kondigen, zodat de doelstellingen de komende jaren zullen worden gehaald.

De heer KATIF: Ik laat mij door de heer Pols verleiden toch iets over het personeel te zeggen. Het personeel is niet onze bevoegdheid, het is de bevoegdheid van het college, wij geven er als raad geld voor, meer is het niet. Mijn vraag is of de heer Pols een soort personeelsstop voor de gemeente Dordrecht aankondigt.

De heer POLS: Nee, ik vraag het college of het geen tijd wordt dat maatregelen worden genomen.

De heer KATIF: Zult u het ermee eens zijn als het college zegt dat vanaf vandaag met het aannemen van personeel wordt gestopt?

De heer POLS: Zo werkt het natuurlijk niet, maar men zal er naar mijn mening wel wat selectiever naar moeten gaan kijken. Ik denk dat wij anders tegen een probleem aan lopen, want de innovatieve voorstellen geven aan dat wij de komende jaren minder personeel krijgen en ik meen dat het daarbij in totaal om 100 fte's gaat.

Afsluitend. De jaarrekening geeft een goed en compleet beeld van hetgeen vorig jaar wel of niet is gepresteerd. Mijn complimenten aan al degenen die hieraan gewerkt hebben.

Mevrouw DE SMOKER-VAN ANDEL: Mijnheer de voorzitter. Wij hebben weer met interesse kennis genomen van het wensenlijstje van de VVD, waar de parkeergarages gelukkig nog steeds op staan. Voor de Kadernota behoeven wij ons niet ongerust te maken.

Een jaarverslag is een terugblik, een constatering wat is behaald, wat niet en vooral waarom niet. Bij wat behaald is, heeft de fractie van ECO-Dordt in de commissie uitgebreid stil gestaan. Vijftien prijzen zijn er bijgeschreven, daar tegenover hebben wij in de commissie ook vijftien punten aangegeven die niet behaald zijn of minder succesvol waren. Toch willen wij allereerst, eigenlijk nogmaals, het college en zijn medewerkers een compliment geven, niet voor de behaalde prijzen, maar voor die zaken die gewoon elke dag goed gaan. Apart willen wij een compliment uitdelen aan onze eigen ambtenaren, de ambtenaren van de raad, en wel de griffie, voor wie 2003 een jaar van zoeken, verkennen en ontwikkelen is geweest. Daarin zijn ze goed geslaagd, onze waardering voor deze ondersteuning.

Vervolgens willen wij nog enkele punten aanstippen waarover wij zorgen hebben. Het jaar 2003 was het eerste echte jaar van het MJP, het meerjarenbeleidsprogramma, dat komend jaar al weer zal worden bijgesteld. In de diverse commissies hebben wij aangegeven dat we in het jaarverslag toch graag concretere getallen willen zien, van vorige sprekers heb ik ook opmerkingen hierover gehoord. Daardoor zullen we weten waar Dordrecht staat en wat nog gedaan moet worden om doelstellingen te behalen. Ik verwijs bijvoorbeeld naar alle doelstellingen op het gebied van het grote-stedenbeleid die in 2004 behaald moeten worden. Dan is het toch wel fijn als je in 2003 weet waar je staat. Dit is naar onze mening echt een punt voor bijstelling van het MJP, dat dan uiteraard zijn uitwerking zal moeten krijgen in verdere begrotingen en jaarverslagen.

Wij hebben ook teruggekeken naar wat wij zelf wilden voor 2003. Tijdens de algemene beschouwingen pleitte ECO-Dordt vooral voor het inzetten op veiligheid en leefbaarheid. Het jaar 2003 is het eerste echte jaar geweest van het integraal veiligheidsprogramma en eind 2003 hebben wij de eerste resultaten hiervan gezien. Die resultaten waren bemoedigend, op dit punt hebben wij in ieder geval al een slag geslagen. Ook met leefbaarheid is het college aan de slag gegaan, vooral via de campagnes, een middel dat aanslaat, maar tegelijkertijd ook zeer kwetsbaar is. Bewoners organiseren zich nu wel meer en dat niet alleen rondom problemen, maar nu is het een kwestie van doorpakken, want anders zal de burger toch weer vlug zijn aandacht verliezen en zich niet meer inzetten. Vooral bij punten als inspraak merken wij toch dat de burgers achter de feiten aan moeten lopen. Wij hebben dat zojuist nog gezien ten aanzien van de Smitsweg-locatie. De startnotitie is door de politiek al besproken en burgers lopen achter de feiten aan, omdat het college andere politieke keuzen maakt, nu of in het verleden. Daarbij noemen wij bijvoorbeeld de uitvoering van de wijkverkeersplannen. Dat gaat zo traag dat bewoners nu geconfronteerd worden met de uitvoering van besluiten die vier jaar geleden genomen zijn. Niemand begrijpt dit nog, je kunt het amper aan de burger uitleggen. Ondanks onze complimenten voor het college en de ambtenaren willen wij hierbij dus ook de kritische kanttekening maken, dat ambtelijke molens wel eens zeer langzaam gaan. Bijvoorbeeld de in 2002 door ECO-Dordt ingediende motie over de flexibele wijkbudgetten krijgt pas in 2004 gestalte. Oké, de uitvoering gaat wat verder dan de strekking, maar het tempo is en blijft een punt van zorg. Dit wat betreft de leefbare stad.

Voor wat betreft de aantrekkelijke stad zijn wij het niet eens met de visie van de PvdA, want de aantrekkelijke stad blijft achter. Schijnbaar is er toch nog iets niet goed met de uitstraling van Dordrecht, we doelen nu op de werkgelegenheid. De groei van de werkgelegenheid is slechts 8% gestegen ten opzichte van 12% landelijk, de werkloosheid is ten opzichte van 2001 gestegen met 2100 werkzoekenden en ten opzichte van 2002 met 1400 werkzoekenden. We zijn dan ook van mening dat Shipping Valley sneller gestalte zal moeten krijgen. Diverse plannen, ook voor het gebied rondom het Zeehavengebied, liggen al klaar en de tijd van praten is voorbij.

Voortijdige schoolverlaters, grote jeugdwerkloosheid. Iedereen in de raad verwacht veel van Route 23. Wij ook, maar de opmerking dat de samenwerking tussen scholen en arbeidsmarkt en uitstroom van het beroepsonderwijs naar de regionale arbeidsmarkt worden bevorderd door het Leerpark zal toch echt door het college bewezen moeten worden. Laat maar eens zien welke bedrijven in Dordrecht en in de regio het op dit punt met het college eens zijn. Wij dagen het college hiertoe uit. Specifiek in de sectoren metaal, elektro en de zakelijke dienstverlening zal het Leerpark één op één moeten aansluiten bij de behoeften van deze ondernemingen.

Ik sta kort stil bij de unieke stad. Het jaar 2003 was ook het jaar van het Hofkwartier en vele evenementen. Het verheugt ECO-Dordt dan ook middels de commissie te vernemen dat komend jaar, 2005, History Life weer een kans krijgt. Wij spreken hierbij wel de hoop uit dat deze vrijwilligers nog één keer bereid zullen zijn hun vertrouwen aan Dordrecht te geven.

Het financiële resultaat. Een meevaller, maar we moeten wel eerlijk zijn: zonder de meevallers van de extra uitkeringen of de vrijval van voorzieningen - ik noem bijvoorbeeld de € 4,7 miljoen die gereserveerd was als stelpost - zou dit resultaat niet zijn behaald en zouden we gewoon een negatief resultaat hebben gehad. We willen op dit moment geen discussie voeren over definitiebepalingen als normale bedrijfsvoering, resultaat of solvabiliteit - S nul heeft wethouder Van der Zwaan gezegd, want voor wat solvabiliteit betreft schijnen wij het hoogste te hebben wat haalbaar is -, want de raad zal dit jaar verder invulling geven aan de programmabegroting en het programmaresultaat, de artikelen 212 en 213. We komen hierop nog terug. Toch kunnen wij ons ook voorstellen dat bepaalde behaalde overschotten, die zijn ontstaan doordat werk niet is uitgevoerd door bijvoorbeeld de DWO, niet automatisch naar de algemene reserve vloeien, maar wij gewoon met elkaar vaststellen dat het werk niet is uitgevoerd, dat het wel uitgevoerd moet worden en we het hiervoor bestemde geld het volgend jaar gewoon extra zullen inzetten, want daarvoor krijgen we het geld uiteindelijk. We zien bijvoorbeeld dat in de sector Welzijn voor een bedrag van € 1 miljoen aan onuitgevoerd werk blijft liggen, aan buurtwerk, ouderenvoorzieningen, voorzieningen voor gehandicapten en jeugdvoorzieningen.

Ik rond af, ik heb nog één vraag. Als bijlage is meegestuurd het onderzoeksrapport over het waarderen van de activa. Dat rapport is aan de onderliggende stukken toegevoegd. Naar aanleiding van de discussie in de laatste vergadering van de commissie bestuur en middelen en de reactie van de wethouder daarop heb ik gevraagd of de toezending van dit rapport een abuis is omdat deze onderzoeksrapportage op dit moment, naar ik hoop, niet wordt vastgesteld.

De heer VAN STEENSEL: Mijnheer de voorzitter. De afgelopen maanden hebben wij al vaker meer algemene debatten in deze raad gehad, waarbij ik vanuit de CDA-fractie heb aangegeven hoe wij aan kijken tegen een aantal ontwikkelingen, tegen productie die in het afgelopen jaar heeft plaatsgevonden en waarover wij kritisch zijn geweest. Ik noem de herstructurering van Dordt-West, de voortgang op het terrein van inburgering en integratie, het sturen op de gesubsidieerde instellingen en het thema "Bouwen aan vertrouwen" dat ik ook aan de orde heb gesteld. Wat ons betreft laten wij het nu bij hetgeen daarover in het verleden is gezegd en kijken we nu terug op alles wat uitstekend is gegaan. Naar onze mening is dat veel. De CDA-fractie is zeer tevreden met hetgeen door de gemeente in het afgelopen jaar is geïnitieerd en ook daadwerkelijk is gerealiseerd. In de commissie heb ik al gezegd dat er weinig steden zijn waar zoveel te doen is geweest op gemeentelijk terrein, waar zoveel ontwikkelingen zijn gestart, waar zoveel productie is gerealiseerd als in het afgelopen jaar in Dordrecht. We zullen dat de komende weken ook nog wel merken, ik vermoed dat wij straks allen toe zijn aan een zomervakantie, omdat veel van hetgeen in 2003 is geproduceerd nu in de besluitvormingsmachine zit.

De heer KATIF: U hebt het over productie en volgens mij is de jaarrekening er ook voor om aan te geven wat met de productie is bereikt. Met alleen productie kan ik in principe niets. Wat zijn de maatschappelijke effecten van productie en langs welke weg hebben wij het wel of niet gedaan? Op

basis daarvan kan ik constateren of ik controlerend bezig ben en of er uit komt wat wij aan het begin van het jaar hebben afgesproken.

De heer VAN STEENSEL: Wat ons betreft een volmondig "ja". De onderdelen die in de afgelopen maanden aan de orde zijn geweest wil ik nu niet herhalen. Daarover zijn, ook door ons, kritische opmerkingen gemaakt. Soms zijn het belangrijke onderdelen van het gemeentelijk beleid waarover wij niet tevreden zijn. Als u het nu zo aan mij vraagt, kan ik terugkijkend op het jaar 2003 zeggen dat wij zeer tevreden zijn over al hetgeen is gerealiseerd en geproduceerd, ook over de kwaliteit daarvan en over de wijze waarop burgers daarbij zijn betrokken. Ook wij hebben inderdaad kritische opmerkingen gemaakt over het bouwen aan vertrouwen, maar als je het klachtenjaarverslag doorleest, moet je constateren dat het ook op dit punt goed gaat in Dordrecht. Het kost mij enige moeite niet al te complimenteuz te zijn, ik bouw dit nu dus niet verder uit, ook niet gezien de tijd.

Er is nog een punt dat door collega's ook in de commissie al is aangekaart en nu ook weer vrij stevig naar voren wordt gebracht: het welslagen van Dordrecht op economisch terrein. Afgelopen weekend kregen wij de leukste uitgave van de gemeente, het boekje "Dordt op z'n droogst" dat ik als elk jaar weer met smaak heb gelezen. Ik heb er ook een paar uitgaven van vorige jaren bij gepakt om te zien hoe een en ander zich ontwikkelt. Daarbij heb ik geconstateerd dat weliswaar het aantal bedrijven dat zich in Dordt heeft gevestigd is afgenomen, maar het aantal mensen waaraan al die bedrijven werk bieden substantieel is toegenomen. In 1996, toen van een met deze periode vergelijkbare conjunctuur sprake was, bedroeg het aantal werkzame mensen 43.000. In 1998, toen de conjunctuur behoorlijk was aangetrokken, zaten we op 46.000 en op 1 januari 2003 op 51.000. Waar we voor wat betreft de economische conjunctuur alle parameters zien dalen, slagen wij er dus in Dordt nog steeds zeer goed in het aantal mensen dat in Dordtse bedrijven werkt te laten toenemen ondanks de afname van het aantal bedrijven in absolute zin. We moeten hierbij wel constateren dat het aantal mensen in Dordt dat werkloos is nog meer is dan waar het landelijk beeld mee fluctueert. De conclusie die wij volgens mij hieruit kunnen trekken is dat we succesvol zijn in ons economisch beleid, maar dat beleid nog niet aansluit op de groep werklozen die wij in Dordrecht hebben. We slagen er dus in meer mensen aan het werk te krijgen, maar die mensen komen van buiten Dordt zou je kunnen zeggen. Dit is naar mijn mening een onderwerp dat we misschien straks als er tijd voor is of anders in een commissievergadering eens wat meer zullen moeten uitdiepen om de vraag te beantwoorden hoe wij deze twee onderdelen meer op elkaar kunnen binden. De stelling die sommigen hier willen verkondigen dat wij niet succesvol zijn op economisch terrein zou ik, gelet op deze cijfers, dan ook naar het rijk der fabelen willen verwijzen.

De heer POLS: Dat ben ik niet met u eens, want de cijfers waarover wij spreken zijn procentueel en in andere steden wordt dit natuurlijk ook in procenten uitgedrukt. U kijkt alleen naar absolute cijfers.

Mevrouw DE SMOKER-VAN ANDEL: In aanvulling hierop: kijk ook eens een keer naar de cijfers van alle starters die het niet redden en failliet gaan.

De heer VAN STEENSEL: Ik heb liever - ik chargeer nu - een aantal starters dat failliet gaat dan mensen die helemaal niet starten. Overigens moet ik de heer Pols toch echt corrigeren. Ook procentueel krijgen wij in Dordt simpelweg meer arbeidsplaatsen.

De heer RAKHORST: Ik wil hierop toch even inhaken. Als u naar de SGB-cijfers kijkt zult u zien dat het niet zo is. U moet gewoon op internet naar de werkloosheidscijfers kijken.

De heer VAN STEENSEL: Ik verwijs naar "Dordt op z'n droogst", maar misschien is het wel aardig dit eens wat verder uit te diepen.

De CDA-fractie is ook zeer tevreden met het financiële resultaat dat is geboekt. Het resultaat is net positief, maar dat is nog niet eens het belangrijkste. Het belangrijkste is dat sprake is geweest van een zeer gecontroleerde productie. Op vrijwel alle terreinen zijn wij binnen een bandbreedte van 0,25 tot 0,5% gebleven, meestal was dat aan de positieve kant en er is dus ook op financieel terrein sprake geweest van succesvol beheer van de gemeentelijke financiën, iets wat wij tot voor drie jaar geleden niet altijd konden zeggen.

Dan nog een opmerking over iets wat niet met zoveel woorden is beschreven. Vorig jaar zijn we - dat is wel in het stuk aangegeven - overgegaan op het programma's- en sectorenmodel en de indruk die wij daarvan als fractie hebben - het is niet meer dan een gevoel - is dat de invoering daarvan een zegen is voor het gemeentelijk apparaat, dat wij hierdoor af zijn van de sterke kokers die er tot op

dat moment waren en de gemeentelijke organisatie in onze beleving veel wendbaarder en veel flexibeler is geworden.

Mevrouw VAN DEN BERG: Mijnheer de voorzitter. Zijn de afgesproken resultaten met de juiste kwaliteit behaald? Dat is de vraag die vandaag voor ligt. Eerlijk gezegd zou ik het niet weten. Met de afgesproken middelen? Grotendeels ja. Een positief resultaat op de bedrijfsvoering en door de incidentele baten is natuurlijk iets waarmee we blij kunnen zijn. Echter, dit stadsjaarverslag met de bijbehorende jaarrekening moet ons als gemeenteraadsleden dat inzicht verschaffen en dat doet het onvoldoende. Het moet namelijk het inzicht verschaffen of wij de resultaten behalen die wij van tevoren met elkaar hebben afgesproken. Dus wat GroenLinks betreft een aantal tips voor de volgende keer.

Ten aanzien van de ambitie: als wij een ambitie formuleren, moeten wij ook bij de verslaglegging vertellen in hoeverre wij gerelateerd aan de geformuleerde ambitie resultaat behaald hebben, dus niet alleen een ambitie formuleren en vervolgens komen met een verhaal dat ergens anders over gaat.

Over de meetgegevens was de heer Pols van de VVD nogal mild, maar op bladzijde 30 wordt aangegeven dat de meetgegevens niet hard zijn. Daarbij wordt niet vermeld wanneer de gegevens wel hard zullen zijn, wij kunnen dus in feite helemaal niet op de cijfers vertrouwen en het is heel moeilijk te verbeteren als je niet weet welke cijfers wel en welke cijfers niet kloppen.

Over de behaalde resultaten wil ik met betrekking tot een aantal onderwerpen ook nog enkele kanttekeningen en opmerkingen maken. Voor wat betreft milieu moet worden geconstateerd dat vier van de zeven geformuleerde resultaten niet zijn behaald en ten aanzien van de problematiek rond de uitstoot van stikstofdioxide vragen wij het college net zo voortvarend als het Drechtstedenbestuur nu aan het manden maken is de andere overheden achter de broek te zitten. Zelfs het achter de rokken zitten is in dit verband wat ons betreft geoorloofd.

De economie. Naar onze mening wordt geïnvesteerd in de verkeerde dingen. De benchmark is niet uitgevoerd terwijl dat juist een goed instrument zou zijn om te kunnen bekijken of dit werkelijk waar is. Voor wat betreft de werkloosheids- en werkgelegenheidscijfers is dat ook van belang, want we moeten natuurlijk wel dezelfde dingen meten. Als we uit verschillende rapporten gegevens putten, krijgen we allerlei verwarringen.

Ten aanzien van de kapitaalintensieve investeringsbeslissingen die de komende tijd genomen zullen worden, vind ik de vanmorgen in de Dordtenaar vermelde opmerking van de burgemeester dat we Keynes zullen moeten volgen prima, maar we moeten wel bekijken of de investeringen renderen.

Voorts nog een enkele opmerking over wonen. Het is nog steeds het beeld dat wij met name ten aanzien van wonen flink aan de slag zijn gegaan met plannen en nota's, maar de uitvoering blijft nog steeds steken, zowel bij nieuwbouw als bij herstructurering.

Los van de hier gepresenteerde cijfers vindt mijn fractie dat hard gewerkt wordt. Waar wij contacten met ambtenaren hebben is sprake van een open en meewerkende houding die mijn fractie zeer op prijs stelt. Dit geldt voor zowel de ambtenaren van de raad als van het college. Helaas maken burgers wel eens iets anders mee als zij iemand nodig hebben en bij bepaalde procedures. De innovatieplannen zullen ons inzicht geven in wat wij onder andere op de bedrijfsvoering zullen kunnen besparen. GroenLinks heeft de toezegging van het college dat de innovatieplannen echt datgene zullen opleveren wat is beloofd, dan ook goed in de oren geknoopt en wij zijn zeer benieuwd naar de eerste verslaglegging voor de gemeenteraad hierover.

Ook over de solvabiliteitsratio wil ik nog iets zeggen. Het college geeft aan dat het hanteren van een andere verhouding tussen eigen vermogen en vreemd vermogen niet relevant is als hoofdargument voor het al dan niet lenen. Dat vindt GroenLinks ook. Het hoofdargument is dat je een solide positie hebt en dus voor belangrijke politieke doelstellingen kunt lenen zonder een slecht financieel beleid te voeren.

Tenslotte wat GroenLinks betreft: heroriëntatie op doelen, ambitie en resultaten - hoe gaan we dit meten en kan het gemeten worden? -, een verslaglegging die beleidsinhoudelijk gerelateerd is aan doelen en financieel wil GroenLinks de verschillen tussen begroting en rekening verklaard zien. Dan

kunnen wij onze controlerende functie waarmaken, nu nog niet. Ten aanzien van de innovatieplannen houden wij de vinger aan de pols. Met deze kanttekeningen kunnen wij instemmen met het stadsjaarverslag 2003 inclusief de rekening.

De heer HOOGERDIJN: Mijnheer de voorzitter. Vorig jaar is een besluit genomen over de indeling van de programmabegroting, maar het jaarverslag zal pas de komende jaren een verantwoording op die basis bevatten. Dat is een prima zaak en het zal ook nog meer duidelijkheid geven, maar toch vinden we dat het stadsjaarverslag 2003 op een heldere manier inzicht geeft in het gevoerde beleid, in de resultaten daarvan en de inzet van de financiële middelen.

Het jaar 2003 is in feite het eerste jaar van de MJP-periode samen met het grote-stedenbeleid. We constateren met genoegen dat de voornemens uit het MJP in belangrijke mate zijn gehaald en voor zover dat niet het geval is, zijn daarvoor begrijpelijke verklaringen aangevoerd. Bij het pre-Kadernotadebat zijn we hierop onlangs in de raad en de commissies al breed ingegaan inclusief de bijbehorende slotanalyse. Daaruit bleken geen grote verrassingen en het gaf een goed overzicht van de resultaten. We willen hierover nu dan ook kort zijn. We benadrukken nog wel dat het van belang is geweest dat nadere prioriteiten zijn gesteld.

In het algemeen is onze fractie over 2003 van oordeel dat in grote lijnen de afgesproken resultaten op basis van de toegekende middelen tot stand zijn gebracht. De gemeentelijke prijzenkast is in 2003 weer goed gevuld en ook in financieel opzicht was 2003 een bijzonder jaar. Naast het bedrag van ruim € 91 miljoen door onder andere de verkoop van aandelen was het normale resultaat € 2,5 miljoen. Gelet op de totale begroting is dit niet bijzonder, het is een klein percentage van de begroting. Verder constateren we dat in de risicoparagraaf, waar vaak wat weinig naar gekeken wordt, gelukkig geen grote onzekerheden zijn gemeld. We zijn akkoord met het voorstel tot aanwending van het resultaat. Op zich blijkt overigens uit het positieve saldo ook duidelijk dat de tarieven, afgezien van inflatie, terecht niet zijn verhoogd. Hopelijk kan deze lijn worden doorgetrokken ter voorkoming van ongewenste lastenverhoging voor burgers en bedrijven.

Inhoudelijk constateren we dat de uitvoering van het MJP goed op schema ligt ondanks de mindere economie. Vanuit 2003 kan verder een aantal belangrijke zaken bij de aanstaande Kadernota financieel en ook strategisch worden afgerond. Enkele inhoudelijke accenten willen wij kort samengevat noemen, kort samengevat ook in verband met de tijd.

Een pluspunt vinden we dat het kwaliteitstraject goed is ingezet, een belangrijke zaak in combinatie met een goede dienstverlening en het vergroten van het vertrouwen van de burgers. Ook vanuit het dualisme is het van belang daarop goed zicht te krijgen, hierover bevat het burgerjaarverslag dat wij vanmiddag uitgereikt hebben gekregen nadere informatie en we kunnen er ook nog nader met elkaar over spreken. Verder onderstrepen we dat door ons speciaal aandacht wordt gevraagd voor het onderdeel werkgelegenheid, vooral ten aanzien van de zakelijke dienstverlening. Wij willen een extra accent leggen bij het stimuleren van economische ontwikkelingen. Ook vinden wij het verbeteren van de bereikbaarheid van Dordt-West van groot belang evenals het nog meer ontwikkelen van de centrumfunctie waaronder het Hofkwartier. Verder noemen we nog het versterken van de positie van stedelijke woonmilieus en het toezien op een consequente uitwerking van de PALT-afspraken. Ook de voortgang van het funderingsherstel dient nauwlettend bewaakt te worden.

Afsluitend: we zijn tevreden over het gevoerde beleid, de inzet van de middelen en het financiële resultaat. We stemmen dan ook in met het voorstel over het stadsjaarverslag, de rekening en de bestemming van het resultaat.

De heer TAZELAAR: Mijnheer de voorzitter. Tussen doelstelling en uitwerking ligt een wereld van verschil. De eeuwenoude uitdrukking "het doel heiligt de middelen" komt ook uit dit stadsverslag naar voren, ook als middelen beschikbaar waren, haalden sommige doelstellingen het niet. Bijvoorbeeld de voorgestelde benchmark en de beoordeling van het gemeenschappelijk ondernemersklimaat zijn niet uitgevoerd. Zou het negatief uitpakken of komt het door onderbezetting?

Door de totstandkoming van het regionaal armoedebeleid hebben wij in 2003 een goede stap gezet voor het maatschappelijk herstel. Daarvoor zijn wij zeer dankbaar. Het leveren van inspanningen voor verbetering van de leefbaarheid en prettig leven is nog niet voor alle wijken optimaal. Oud-

Krispijn werd opgeschrikt door een witte tornado, maar die bleef daar helaas hangen en trok niet over alle wijken.

Het werkloosheidscijfer is hoog, zeker onder jongeren. We moeten daarom banen creëren, structureren van ID-banen is dringend noodzakelijk. Laten we waken voor kluzenaars in onze Dordtse woestijn, zie een citaat van onze voorzitter in de krant van vanmorgen. Het bereiken van de doelstelling versterking van het stedelijk woonmilieu gaat te traag en het oplossen van de funderingsproblematiek heeft in 2003 niet het door ons gewenste resultaat opgeleverd. Er is nog steeds teveel gekissebis en we horen nog steeds teveel uitvluchten voor wat betreft het boven water halen van de oorzaken. De psychische druk is voor de eigenaren groot, dat hen het water tot de lippen staat, dus niet een meter onder het wegdek, dringt niet voldoende door. Dit water is dodelijk en de doelstelling leefbaar en prettig wonen is daar ver te zoeken. ook in 2003.

Ook het van de grond krijgen van meer betaalbare ouderenwoningen en zorginstellingen of het opplussen daarvan gaat veel te traag. Toch lezen we dat in 2005 1600 ouderenwoningen zullen worden toegevoegd, we hebben daarvoor - dat heb ik net uitgerekend - nog 140 werkdagen. Of valt deze doelstelling niet onder de PALT-afspraken, de prestatieafspraken op langere termijn? Dat zou erg jammer zijn.

Voor het aantrekken van de economie zijn wij van diverse factoren afhankelijk, maar het realiseren van jongerenhuisvesting en ouderenvoorzieningen, die betaalbaar moeten zijn en aan de eisen van deze tijd moeten voldoen, hebben wij zelf in de hand. De meedogenloze veranderde strategische inzetten bij de woningbouwcorporaties in 2003 moeten aan banden worden gelegd, zie project Zeehavenlaan en Oud-Krispijn.

Voor wat de veiligheid betreft is gestreefd naar een autoluw kernwinkelgebied, waardoor vele winkels moeten sluiten of gewoon verdwijnen. Moet de hele binnenstad nog steeds lijden onder het poller-systeem? Een goede structuur is hoog nodig.

Mijn opmerkingen over het openbaar vervoer zal ik kort houden: het is gewoon te duur. Toch is de AOV/Ouderenunie na jaren smeken beloofd. Toen wij er een hele poos terug weer over begonnen, zei onze voorzitter: Tazelaar, het is de gestage druppel die de steen uitholt. En ja hoor, het resultaat is er nu, we krijgen een bushalte bij de Essenhof.

Punt 3a, de commissie-Dijkstal had het goed: te weinig slagkracht. Ik voeg eraan toe: teveel filosofisch schrijven. Wij hopen dat door de inzet van een handjevol doorzetters ook deze gestage druppel als een krachtige rivier door de aderen mag stromen en een positieve bijdrage mag leveren voor al onze wensen. De blijvende druk op de Drechtsteden in 2003 moeten we echt volhouden.

Het meerjarenplan heeft veel speerpunten. Het is goed plannen te maken en ook plannen te wijzigen, niet alleen wijzigen omdat we plannen niet nodig achten, maar ook wijzigen, omdat andere prioriteiten in deze stad meer aandacht nodig hebben. Hierover heb ik in het begin van mijn betoog al iets gezegd toen ik het had over ouderen en zorgwoningen.

Meer aandacht voor de politieke samenwerking met de bevolking zou ook goed zijn. Dat hangt samen met het systematisch verschaffen van informatie, het behandelen van klachten en het afhandelen van diverse aanvragen. Er worden allerlei uitvluchten aangevoerd, zoals "mijn collega is ziek", maar daar trapt de burger niet in.

Het E-loket loopt goed, maar waar blijft het O-loket, het eenouderloket? Ook daar hebben wij in 2003 om gevraagd, maar we moeten constateren dat hieraan weinig wordt gedaan. Er is echt behoefte aan een persoonlijke behandeling, dat stellen wij als prioriteit nummer één voor een grote groep van onze burgers.

Geluids- en bodemsaneringen moeten waar nodig voorrang krijgen en ook ontsluiting van onze industrieterreinen heeft hoge prioriteit. In één van de stukken las ik dat Amstelwijck per fiets moeilijk is te bereiken, toen ik dat las moest ik even glimlachen en dacht ik aan de dure fietsbrug over de A16.

Wij hebben een groot eigen vermogen, maar hebben wij ook het vermogen het uit te geven aan onze stad? Het afdekken van onrendabele toppen kan zeker een bijdrage leveren aan ons leefmilieu, ook al zien we daarvoor geen geld terug.

Het financiële resultaat uit de normale bedrijfsvoering is € 2,5 miljoen. Zonder de tegenvallers had het nog meer kunnen zijn. Tegenvallers zijn de nadelige pensioenvoorzieningen voor voormalige wethouders, de kosten communicatie en representatie, papieren tijgers, inhuur van externen, GBA-procedures en andere kleine nadelen. Of een en ander echt nodig was, had misschien ook van tevoren wel kunnen worden bekeken. Een slecht voordeel is naar onze mening het achterblijven van de wijkpilot en het minder uitgeven aan de nog niet uitgekristalliseerde gevolgen voor de huisvesting van de DAG, die extra aandacht vragen. Ook vinden wij dat de verhoging van de rioolbelasting met 8%, die in 2003 is vastgesteld, een tijdelijke verhoging moet zijn. Er wordt nogal over geklaagd.

Streven naar kwaliteit kan alleen met gekwalificeerde mensen, maar zo lang 10% van het werknemersbestand onder het niveau is vragen wij slagkracht of verandering van werkgever.

Het jaar 2003 was niet slechter dan het jaar daarvoor, er is zelfs sprake van enige verbetering, ik wijs bijvoorbeeld op de stimulering ouderensport. Wij hopen dat daaraan in de toekomst blijvend aandacht zal worden besteed. Een pas verhuisd echtpaar vroeg mij vorige week of ik het gezegde ken: hoe dichter bij Dordt, hoe slechter het wordt. Daarbij doelden zij op de gemeentelijke dienstverlening in een gemeente zonder E-loket etc. waar nog steeds veel kastjes en muren staan. Zij zeiden mij: wees blij dat je in Dordrecht woont, want er is veel positief veranderd, dat zie je pas als je uit Dordt weg bent. "Tijd is geld" is in onze randgemeenten nog niet vermeld. Nu nog strategisch investeren, daar zullen de Drechtsteden-bewoners veel van leren. Overigens hopen wij dat uit het stadsverslag 2004 zal blijken, dat door slagvaardigheid en doorzetting van ons allen de knelpunten van 2003 zullen zijn opgelost. Wie zich in onze gemeentelijke organisatie als kluizenaar gedraagt, moet echt in de zandbak gaan spelen.

De heer VAN DONGEN: Mijnheer de voorzitter. Zo aan het eind van de woordvoeringen kan maar één conclusie getrokken worden: het gaat best goed met Dordrecht. Dat concludeer ik uit hetgeen door vrijwel alle vorige sprekers naar voren is gebracht en het was ook de conclusie die mijn eigen fractie, de cijfers gelezen hebbend, heeft getrokken. Er is veel gerealiseerd, veel opgestart, veel geïnitieerd en wij winnen ook heel veel prijzen. Hoewel niet ideaal beginnen de cijfers nu toch een beeld te geven van hoe het er met de stad voor staat. De cijfers kunnen als sturingsinstrument voor de raad nuttig zijn, maar er is, zoals GroenLinks aangaf, ook wel wat kritiek te leveren. Ik denk dat het nog wel een tandje scherper kan in het volgende jaarverslag.

De rekening sluit toch weer met een positief resultaat. Het is altijd plezierig dat te horen en het geeft mij in ieder geval, de afgelopen jaren steeds weer, gelegenheid te wijzen op het voorspelbare vermogen van de organisatie, zodat wij naderende onderuitputtingen van fondsen en geld dat wij niet gebruiken toch op tijd kunnen inzetten voor zaken die wij in de stad willen realiseren. Het feit dat wij veel incidenteel geld hadden heeft ook bijgedragen tot het positieve resultaat.

Het college schrijft dat 168 prestaties zijn gedefinieerd in het kader van het MJP en daarvan tweederde is gerealiseerd. Dat is oké qua productie, wij liggen daarmee hartstikke mooi op schema en ik wil daarvoor ook mijn complimenten uitspreken. Tegelijkertijd schrijft het college echter dat de maatschappelijke resultaten achter blijven. Met andere woorden: we doen heel veel, we zijn heel druk, maar het is de vraag of wij wel de goede dingen doen. We zitten nu eenmaal in een economische recessie en of wij dit jaar de goede dingen doen, zal nog moeten blijken. Ik hoop dat wij daarop niet behoeven te wachten tot de jaarrekening 2004, maar veel van het ingezette beleid zal in 2004 zijn vruchten moeten afwerpen.

Ook blijkt uit dit verslag dat ondanks de inspanningen van het college, inspanningen voor wat betreft herstructurering van bedrijventerreinen en Shipping Valley, de werkgelegenheid procentueel achterblijft in vergelijking met de rest van Nederland en dat geeft toch wel reden tot zorg. Met name in het centrum wordt op dit moment de noodklok vrij hard geluid en ik denk dan ook dat het heel hard nodig is dat het college met volle kracht doorgaat met én het revitaliseren van bedrijventerreinen én het revitaliseren van de binnenstad, waarbij ik met name op Achterom/Bagijnhof doel. Bereikbaarheid speelt daarbij een belangrijke rol, zowel bereikbaarheid voor wat betreft parkeren in de binnenstad als de aansluiting met de N3 en de ondertunneling van de Laan der Verenigde Naties. Door mevrouw De Smoker is er naar ik meen al op gewezen dat de

wijkverkeersplannen behoorlijk achter blijven lopen en we dat de stad inmiddels echt niet meer kunnen uitleggen. Dat wil ik nog maar eens onderstrepen.

Ik wil positief eindigen. Ondanks alle investeringen die wij doen, ondanks de vele projecten die wij in deze stad opzetten, is Dordt nog steeds geen dure stad. Er is slechts sprake van een zeer beperkte kostenstijging en dat stemt mij zeer tevreden. Een hogere kostenstijging zou ook niet te rechtvaardigen zijn geweest, want inmiddels is gebleken dat over 2003 toch een positief resultaat is geboekt.

De heer KATIF: Mijnheer de voorzitter. In mijn betoog zal ik - ik zal het niet te lang maken - op vier punten ingaan, ten eerste op financiën in het algemeen, ten tweede op de beleidsvoortgang, ten derde op bedrijfsvoering en ten vierde op de risicoparagraaf.

Dordt is een stad die inderdaad veel prijzen heeft gewonnen, wat dat betreft wil ik in de richting van het college "top" zeggen, maar het belang van de burger, met name van de tussenburger, is ons doel. Kijkend naar het financiële resultaat kunnen we constateren, dat het totaal-resultaat ongeveer € 94 miljoen is en iedere gemeente kan daaraan inderdaad, zoals de heer Van Steensel zei, een voorbeeld nemen of er zelfs jaloers op zijn. Het nettoresultaat is € 8,8 miljoen en van die € 8,8 miljoen gaat het voor € 2,5 miljoen om bedrijfsvoering. Op dit punt sluit ik mij aan bij de vraag van mevrouw De Smoker wat nu eigenlijk bedrijfsvoering is. De definitie daarvan zou ik graag eens met de heer Van der Zwaan willen bespreken, ik zou hem dan ook willen vragen eens een discussie met ons aan te gaan over de vraag wat werkelijk bedrijfsvoering is. Worden bijvoorbeeld mee- en tegenvallers ook meegenomen, niet vanuit het bedrijf zelf maar buiten het bedrijf? Dat het bedrag van € 6,3 miljoen als meevaller wordt aangegeven is op zichzelf correct. Dat is echter niet te danken aan de verdiensten van dit college, maar aan de verdiensten van het vorige college, zoals ik al eerder in de commissie heb aangegeven.

Onze vermogenspositie en solvabiliteit gaan weer omhoog. Dat is een goede zaak, maar het maakt onze gemeente financieel erg lui. Ik zeg dit omdat we, op het moment dat een project moet worden uitgevoerd en daarvoor geld nodig is, altijd bereid zijn te zeggen: investeer maar. Tot nu toe hebben wij dat gedaan à fonds perdu oftewel: wij investeren de benodigde gelden in één keer. Ik ben er in ieder geval blij mee dat de heer Van der Zwaan nu een activabeleid op touw wil zetten. In dat kader wordt hierover ook het een en ander gezegd. Gelukkig hebben wij het nu niet hierover, maar op een later tijdstip zouden wij hierover graag nog eens met hem van gedachten willen wisselen.

Punt 2. In onze stad zien we veel gebeuren, op papier en in werkelijkheid. Dat geeft het stadsjaarverslag ook aan. Kijkend naar de 68 doelstellingen die wij hier met elkaar geformuleerd hebben, zij het wellicht niet helemaal precies gekadreed - overigens is dit voor de raad een reden straks bij de behandeling van de begroting en de Kadernota beter op te letten -, zien we dat ongeveer 52% van wat wij hebben afgesproken is uitgevoerd. Of dat tweederde is weet ik niet, maar 38% is niet uitgevoerd en ten aanzien van 10% is het twijfelachtig of het wel of niet is uitgevoerd. De rekenaars onder ons kunnen met hun klompen aanvoelen dat het niet helemaal klopt met wat het college zegt. Deze gegevens, die overigens grotendeels zonder meetinstrumenten en zonder maatschappelijke effecten worden gepresenteerd, dwingen mij tot de vraag of wij als raad werkelijk kunnen controleren. Het antwoord mijnerzijds daarop is "nee". Ik vind in ieder geval dat wij vandaag een jaarrekening gepresenteerd hebben gekregen, die kwalitatief niet voldoet, maar beter is dan vorig jaar. Het college heeft een poging gedaan dit jaar een beter en transparanter overzicht te geven dat - ik citeer -: "pas volledig en concreet zal zijn als ons activabeleid door de gemeenteraad wordt vastgesteld." Ook ik kan mij niet aan de werkelijkheid onttrekken en moet constateren, dat het jaarverslag aangeeft dat het niet goed gaat met onze lokale economie en de gemeente in deze tijd van economische depressie de plicht heeft de Keynesiaanse theorie toe te passen. Ik heb wel eens van Keynes gehoord, tijdens een mondeling tentamen economie en overheidsfinanciën heb ik ooit eens moeten uitleggen hoe dit zich verhoudt met .. Smit. Over het belang hiervan hoeven wij geen discussie te voeren.

Ook over de PALT-afspraken wil ik nog iets zeggen. De in deze afspraken voor Dordrecht beschreven doelstellingen worden om allerlei redenen niet gehaald. Dit betekent niet dat de afspraken zullen moeten worden herzien, onze doelstelling is nog steeds het realiseren van veilige, leefbare en duurzame wijken. Die doelstelling heeft niet aan kracht ingeboet. De burger in de wijken moet centraal staan, communicatie vooraf verdient hoge prioriteit, zoals wij ook hebben gezien bij een aantal bespreekpunten die wij vandaag onder de loop hebben genomen.

Het derde punt: de bedrijfsvoering. Ook ik maak mij zorgen over de externe inhuur waarvan op dit moment sprake is. Wij zien weliswaar een daling van een paar procentjes, een daling van € 12 miljoen vorig jaar naar € 11,9 miljoen dit jaar, maar de daling is dus bijna nihil en wat mij betreft niet acceptabel in een tijd van grote werkloosheid, ook onder hoogopgeleiden. Eerder was er voor het college reden te zeggen dat een aantal vacatures niet kon worden ingevuld, omdat de markt tegen zat, maar de markt zit op dit moment niet tegen en ik zou het college in principe willen adviseren hieraan iets te doen.

Voorts nog een opmerking over de toename van personeel bij de gemeente Dordrecht. Ook daarover heb ik zorgen, in plaats van een afname zien wij dat het personeelsbestand gestaag omhoog gaat. De doelstelling zeventig mensen eruit zonder dat daarvoor mensen in de plaats komen, wordt volgens mij niet gehaald. Ik zal heel blij zijn als het tegendeel bewezen kan worden.

Ik pleit ook voor een integrale afweging, waarbij goed gekeken wordt naar wat wij doen, of dat, ook voor wat betreft kwaliteiten, naar verhouding correct is. Een discussie over kerntaken van de gemeente Dordrecht ga ik niet uit de weg. De heer Van Steensel heeft daarnaar in een commissie ook ooit eens verwezen en hij heeft mij wat dat betreft aan zijn zijde.

De heer VAN STEENSEL: Ik heb maar één belang: hoe krijgen wij deze discussie zo snel mogelijk tot een einde? Vandaar dat ik mijn mond houd.

De heer KATIF: Tenslotte verzoek ik het college de aanbevelingen van de accountant niet alleen te onderschrijven, maar ook in praktijk te brengen. Naast de risico's die de gemeente loopt, zoals beschreven op pagina 65 - degenen die snel naar huis willen, bespaar ik de details - in paragraaf 5.1, vraag ik het college ook de risico's waarnaar de accountant in zijn verslag op pagina 6 in paragraaf 4.4 verwijst, zeer serieus te nemen. Tevens verwijs ik naar de dit jaar van de kant van de provincie gedane uitspraak over een niet getroffen voorziening ten aanzien van het Eneco/Gevudo-conflict.

De VOORZITTER: Het woord is aan wethouder Van der Zwaan, die voor zover nodig ook zal antwoorden namens wethouder Veldhuijzen.

De heer VAN DER ZWAAN (wethouder): Ook voor zover mogelijk, mijnheer de voorzitter, want zoals u weet is collega Veldhuijzen onnavolgbaar.

De VOORZITTER: De raad verwacht niet, gelet op de beperkte tijd die ons rest, dat u hem in alles navolgt.

De heer VAN DER ZWAAN (wethouder): Eerlijk gezegd doelde ik ook een beetje op de factor tijd. Ik zal proberen zo kort mogelijk te antwoorden, maar dat betekent wel automatisch dat sommige raadsleden, wellicht terecht, van mening zullen zijn dat aan hun inbreng onvoldoende aandacht wordt besteed. Dat is echter, laat ik dat voorop stellen, beslist niet mijn doelstelling.

Eerst een enkele opmerking in algemene zin. Mevrouw De Smoker stelde dat het jaarverslag in feite een terugblik is, waarbij zij zoals ook vele andere sprekers degenen die aan de opstelling ervan hebben meegewerkt een compliment gaf. Onze dank daarvoor. Het jaarverslag is inderdaad een terugblik, het is een stukje geschiedschrijving, waarin verantwoording wordt afgelegd over hetgeen in het voorgaande jaar is gebeurd. Collega Kamsteeg had het eerder vandaag ook over de geschiedenis, waar hij zelfs Olivier B. Bommel bij haalde. Hij stelde dat we de geschiedenis niet moeten overdoen, dat ben ik volstrekt met hem eens, maar ik denk dat we van de geschiedenis wel moeten en kunnen leren. Dat zullen we ook zeker doen. Bij een kritisch man als de heer Katif is bespeurde ik zelfs dat het naar zijn oordeel nog niet voldoende is, maar het wel beter gaat. We zijn, met andere woorden, op de goede weg. Dat doet mij deugd. Dit in algemene zin.

Bij diverse sprekers bespeurde ik overigens dat al een voorzichtig voorschotje op de behandeling van de Kadernota werd genomen. Nog even geduld, daaraan zullen wij binnenkort toekomen.

Ik zal voorts op enkele specifieke punten ingaan. Ten aanzien van het personeel en de vlucht in externen, waarover door meerdere sprekers opmerkingen zijn gemaakt, wil ik erop wijzen dat in het voorstel aan de raad is vermeld dat een onderzoek naar de besluitvorming over externe inhuur op dit

ogenblik door het SBC wordt uitgevoerd en de uitkomst daarvan voor de zomer aan het college zal worden aangeboden. Met andere woorden: daaraan wordt gewerkt. Voor wat betreft de getalsmatige verhoudingen zullen natuurlijk in het kader van de innovatie veel dingen duidelijk moeten worden. Ik wijs hierbij op de doelstelling qua bezetting duidelijk terug te gaan in aantallen medewerkers. Het aantal van 100 is door meerdere sprekers genoemd, ook hieraan wordt op dit ogenblik hard gewerkt en dit zal in de loop van de tijd steeds meer gestalte krijgen.

De kwestie van de OZB is inmiddels in de Tweede Kamer besproken, maar er is nog geen besluit over genomen. Dit is een dreiging die nog steeds boven de markt hangt, maar op de hierover gestelde vragen kan ik op dit moment geen zinnig antwoord geven. Wij weten nog niet of, wanneer en in welke vorm het zal doorgaan, maar het is wel één van de zaken waarmee wij beslist rekening moeten houden.

De heer Pols maakte de opmerking dat de DWO € 0,5 miljoen minder zou hebben uitgegeven. Ik moet eerlijk zeggen dat ik hierover op dit moment inhoudelijk niets weet, maar ik weet wel dat vragen hierover inmiddels schriftelijk zijn beantwoord naar aanleiding van de inloopavond.

De heer POLS: Ik heb naar de oorzaak gevraagd.

De heer VAN DER ZWAAN (wethouder): Daarop zal mijn collega straks ongetwijfeld antwoord kunnen geven.

Over de ontwikkeling op het gebied van de woonlasten is van verschillende kanten tevredenheid uitgesproken. Geconstateerd is dat geen sprake is van lastenverzwaring, maar resultaten uit het verleden geven uiteraard geen garantie voor de toekomst. Laat ik het zo voorzichtig formuleren. Dat is alvast mijn voorschotje op de behandeling van de Kadernota.

De heer KATIF: Ik wil het feest niet bederven, maar ik vind het wel een beetje te gek als de lasten worden verhoogd terwijl in een openbaar stuk staat dat wij een behoorlijk eigen vermogen hebben. De verhoging van 8% snap ik wel en ik snap ook dat andere belastingen verhoogd moeten worden, maar ik kan de belastingverzwaringen niet aan de burger verkopen. Misschien kunt u dat wel...

De heer VAN DER ZWAAN (wethouder): Ik zou het ongetwijfeld wel kunnen en misschien zal ik dat op enig moment ook doen, maar ik denk dat dit niet het tijdstip hiervoor is. De behandeling van de Kadernota lijkt mij daarvoor een betere gelegenheid. In het kader daarvan kunt u mogelijk voorstellen op dit punt verwachten.

De financiële meevallers hebben tot een positief resultaat geleid. Dat is inderdaad niet te danken aan de verdiensten van dit college, zoals de heer Katif heeft aangegeven. Daarin moet ik hem gelijk geven, maar overigens moet ik zeggen dat wij ook nooit de pretentie hebben gehad financiële meevallers in die zin naar ons toe te trekken.

Het waarden van de activa is een belangrijk gegeven. Aan de raadsstukken is een onderzoeksrapportage in het kader van de jaarrekening 2003 toegevoegd. Op basis van het besluit begroting en verantwoording komen daarin met ingang van 1 januari 2004 behoorlijk wat veranderingen, die op dit moment in kaart worden gebracht. Uiteraard zullen wij hierover volgaarne overleg plegen - in de commissie bestuur en middelen is dit al besproken - omdat de veranderingen behoorlijk wat consequenties zullen hebben. Wij zullen een en ander straks presenteren, ook dat is in het kader van de Interimnota afgesproken, maar nogmaals, betrokkenheid van de raad daarbij zal zeker op prijs worden gesteld.

Mevrouw DE SMOKER-VAN ANDEL: Begrijp ik goed dat wij de rapportage op dit moment voor kennisgeving aannemen en wij hierop bij de bespreking van de Interimnota zullen terugkomen?

De heer VAN DER ZWAAN (wethouder): Dat lijkt mij een goed voorstel. Ik ben in dit opzicht heel meegaand.

Eén van de belangrijke punten waarover opmerkingen zijn gemaakt, is de meetbaarheid. Ik meen dat ik hierop op dit moment niet verder behoef in te gaan, omdat collega Veldhuijzen dat in alle commissies breedvoerig en uitvoerig heeft gedaan, wat in de commissies tot herkenning en erkenning heeft geleid. Hiermee meen ik op dit moment te kunnen volstaan.

Ook de innovatie is heel belangrijk. In de Kadernota zullen wij ook daarover met een eerste tussenrapportage komen en overigens stellen wij ons voor dat dit een onderwerp is, dat regelmatig in rapportages aan de orde zal komen. Ik denk dat de behandeling van de Kadernota en Interimnota uitgelezen tijdstippen zijn om hierop nader in te gaan.

Een korte opmerking over de solvabiliteit. We kunnen natuurlijk lenen, maar de vraag is of het zin heeft te lenen. Er wordt namelijk nogal eens vergeten dat aan het lenen van geld kosten zijn verbonden en dat in de exploitatie door het moeten betalen van rente en aflossing nadrukkelijk tot uiting komt. Met andere woorden: het kan gebeuren dat we zelf een solvabiliteit hebben van 66% en het toch verstandig wordt geoordeeld toch maar niet te lenen. Dat zou zelfs als heel verstandig kunnen worden beoordeeld.

De heer KATIF: Is het wel verstandig gelden, die door de gemeenschap worden opgebracht, à fonds perdu oftewel zomaar even in één keer te investeren? De discussie hierover wil ik nu niet voeren, maar de uitspraak die u doet probeer ik met een andere uitspraak te weerleggen.

De heer VAN DER ZWAAN (wethouder): Tot op zekere hoogte deel ik uw mening in die zin, dat ik het verstandig oordeel veel economische investeringen af te schrijven zoals dat bedrijfsmatig moet gebeuren. Dat is ook precies wat het BBV met ingang van 1 januari jl. voorschrijft. Met andere woorden: zelfs als wij à fonds perdu zouden willen afschrijven, mogen wij dat straks niet eens meer. Vandaar dat ik aangaf dat er allerlei veranderingen aan zitten te komen.

De heer VAN DER WENDE: Misschien is het grootste probleem niet eens zozeer dat wij geld moeten zien te vinden, maar wij nu eindelijk een keer moeten proberen het investeringsvolume behoorlijk aan te jagen. Dat lijkt mij op dit moment een groter probleem dan het vinden van geld.

De heer VAN DER ZWAAN (wethouder): Ik verzeker u dat het niet moeilijk is meer plannen te maken dan waarvoor we in de strategische investeringen geld hebben, maar dan moet je vervolgens wel - dat ben ik met u eens - tot een adequate uitvoering komen.

Mevrouw Van den Berg van GroenLinks sprak over het verantwoorden van het verschil tussen begroting en rekening. Ik ben het met haar eens, maar op onze productbladen, die alle raadsleden op cd hebben, wordt vrij nauwkeurig aangegeven waardoor de verschillen zijn ontstaan. Ik denk dat de aan de raad voorgelegde jaarrekening gewoon te beknopt is om er die verantwoording in te kunnen opnemen, want vergis u niet, ik meen dat het in totaal om 686 pagina's gaat.

Ik meen hiermee de gestelde vragen in grote lijnen en heel beknopt te hebben beantwoord. Hier en daar heb ik mijn beantwoording drastisch ingekort, maar dat mag nogmaals gezegd niet in die zin worden uitgelegd dat ik voor de inbreng van de sprekers geen respect zou hebben.

De heer SPIGT (wethouder): Voor wat betreft de DWO kan ik heel kort zijn. In 2002 hebben wij op basis van de jaarrekening geconstateerd dat een X-hoeveelheid werk niet was uitgevoerd terwijl daarvoor wel subsidie was verleend. Toen hebben wij met elkaar afgesproken, dat de gelden voor niet uitgevoerd werk en niet geleverde prestaties zouden moeten worden terugbetaald en op de subsidie voor de komende jaren zouden worden ingehouden. Er is nu voor de eerste keer een korting toegepast op het subsidiebedrag voor de DWO en het daarmee gemoeide bedrag is in de jaarrekening terug te vinden. Het gaat hierbij dus om niet geleverde prestaties.

De heer VAN DEN OEVER (wethouder): Over de werkgelegenheid zijn vele opmerkingen gemaakt. Ik ben blij met de door de heer Van Steensel naar voren gebrachte relativering, maar desalniettemin zullen wij hierop krachtig moeten inzetten om ervoor te zorgen dat we met name de onderkant van de beroepsbevolking, die in Dordrecht behoorlijk is oververtegenwoordigd, niet alleen aan het werk krijgen, maar ook aan het werk houden. Ik zal ook met nadere voorstellen hieromtrent komen, met name betrekking hebbend op stimuleringsregelingen, bijvoorbeeld op het gebied van toerisme. In de commissie ruimte en economie heb ik al wat tipjes van de sluier opgelicht en we zullen hierop in het kader van de meerjarenafspraken terugkomen.

De VOORZITTER: We zijn erkentelijk voor de opmerkingen over het veiligheids- en handhavingsprogram en ik zeg toe, dat wij hiermee met kracht zullen doorgaan.

Zonder hoofdelijke stemming wordt conform het voorstel van burgemeester en wethouders besloten.